

LA PREMSA DE LA CIUTAT DE VALLS AL SEGLE XX

per Laura Vives Solanes

Introducció

PRESENTACIÓ

Aquest treball, que porta per títol **LA PREMSA DE LA CIUTAT DE VALLS AL SEGLE XX**, pretén ser un recull de les publicacions periòdiques més conegudes i importants impreses a Valls durant aquest darrer segle.

És un treball que vol seguir la línia traçada per altres treballs respecte a altres tipus de premsa comarcal i local, com per exemple Concepció Miralpeix, amb l'estudi "La premsa a la ciutat de Vic", o M. Joana Vives, amb "La ciutat de Valls durant el segle XIX".

El motiu d'haver triat aquest tema és perquè m'agrada estar al corrent de tots els esdeveniments que tenen o han tingut lloc a Valls i, també, perquè sempre he estat interessada en les publicacions que hi havia antigament a la nostra ciutat. És un treball que m'ha fet sentir més arrelada a Valls. A més a més, el fet d'haver col·laborat en algun diari i revista d'aquesta mateixa ciutat també ha estat un altre factor que m'ha impulsat a fer aquest treball.

Per altra banda, com que no hi havia cap estudi fet de la premsa de Valls al segle XX, vaig creure que seria una bona idea fer aquest treball, tot i que jo m'he basat en les publicacions de més transcendència durant aquest segle.

Aquestes són totes les raons que em van moure a triar el tema de la premsa. Finalment, m'agradaria dir que m'he trobat amb algunes dificultats a l'hora de buscar la informació que necessitava, tema del qual en parlaré a les conclusions.

OBJECTIU DEL TREBALL

El propòsit d'aquest treball és reunir els periòdics vallencs més coneguts del segle XX, ordenats cronològicament, i descriure'n el contingut, segons una metodologia preestablerta, concretament la fitxa bibliogràfica del francès Jacques Kayser. Aquesta metodologia està pensada per a publicacions periòdiques actuals, per la qual cosa ha calgut introduir-hi algunes modificacions.

LA PREMSA DE LA CIUTAT DE VALLS AL SEGLE XX és el resultat de definir un camp de treball, ja que he hagut de visitar arxius i entrevistar persones relacionades dins d'aquest món periodístic, buscar el material necessari, treure'n unes dades determinades i proporcionar una informació útil a tots els lectors.

ESTRUCTURA DEL TREBALL

El treball que he realitzat està estructurat en dues parts: la primera part comença amb una introducció de la història de la impremta i una breu explicació de les impremtes que hi havia antigament a Valls, a banda d'un apartat on es defineix exactament el terme *imprimir* i el sistema d'impressió anomenat *òfset* (*offset*), ja que la majoria de publicacions comentades utilitzen aquest sistema. Dins d'aquesta part es pot trobar una pauta on es descriu el contingut de totes les edicions, ordenades cronològicament, segons —com ja he dit anteriorment— una metodologia preestablerta, la *fitxa descriptiva* característica del francès Jacques Kayser.

En la segona part del treball, podem trobar totes les publicacions que he qualificat com les més importants durant aquest segle XX, a més a més d'un setmanari que s'inicia a finals del segle XIX i que perdura durant el segle XX, *El Porvenir*, i d'una única revista, *Cultura*.

El treball clou amb una conclusió i amb diferents annexos relacionats amb les publicacions comentades, per tal de facilitar al lector tota la informació que ha anat llegint al llarg de l'estudi. D'aquesta manera, per exemple, es pot anar fent una idea de com eren les capçaleres de la premsa d'aquella època. Un altre d'aquests annexos és una enquesta feta a diversos ciutadans de la ciutat de Valls, acompanyada de gràfics, on es pot observar quines són les publicacions que acostumaven a comprar els vallencs i quina opinió tenen dels actuals. Un altre annex és un llistat de tots els periòdics que hi ha hagut a la nostra ciutat, des dels seus inicis fins als nostres dies. En el treball original, hi havia un altre annex amb diverses fotografies de les màquines d'imprimir i més capçaleres dels periòdics vallencs, que hem hagut de reduir per les limitacions d'espai d'aquesta publicació.

La història de la impremta

Les primeres reproduccions d'escriptura es van aconseguir sobre cera o argila mitjançant segells, un exemple són els que es van trobar a les ciutats de Sumèria, Mesopotàmia i Elam. És difícil concretar quina és la seva data de reproducció, tot i que hom els atribueix uns vint-i-vuit segles abans de l'era actual. Unes altres primeres reproduccions també són unes rajoles d'argila cuita, estampades per mitjà de formes de ferro o metall, trobades en unes excavacions prop de Nínive¹ i que daten del segle VIII aC. A la Xina, la *xilografia*² ja era coneguda molts anys abans de Crist, al segle XX dC, començà a substituir les planxes gravades per caràcters independents, que primerament eren de terra cuita, després foren de plom i, finalment, de coure.

El sistema xilogràfic fou emprat a Europa al segle XIV pels fabricants de cartes de joc i, tot seguit, adoptat per a les realitzacions d'estampes religioses i de llibres. S'atribueix a l'holandès Laurens Coster la intervenció dels caràcters mòbils, amb les lletres de l'alfabet llatí gravades separatament en fusta, de manera que poguessin ser combinats per formar paraules i frases. Al voltant de l'any 1440, Coster imprimí amb aquest mètode l'*Horarium*, un llibre de vuit pàgines impreses per dues cares que constava d'un alfabet, una pregària dominical i els símbols dels apòstols.

Però, el qui realment va ser l'iniciador dels moderns procediments de les arts gràfiques fou l'alemany Johannes Gutenberg, el qual introduí l'anomenada *tipografia* (1441). Aquest nou mètode d'impressió es basava en la utilització de diferents tipus de mòbils metàl·lics que portaven gravats les lletres, els signes de puntuació i els números en una de les cares i, a diferència dels mòbils de fusta, podien ser utilitzats moltes vegades. L'invent de Gutenberg era molt més flexible que la xilografia, ja que produïa impresos de molta més qualitat i permetia imprimir per les dues cares de cada full de paper. L'invent tingué una gran difusió i s'estengué ràpidament per tot Europa.

El paper va arribar a Europa en el segle XII, a través del món àrab, i com a article d'importació. A finals del segle XVIII es va construir a Gran Bretanya la primera premsa de metall. En aquesta mateixa època va aparèixer a França un nou mètode d'impressió, l'*estereotípia*, que permetia reproduir en planxes de metall un gravat o un motlle de tipus movable. Aquestes planxes podien fabricar nombrosos exemplars de paper i s'utilitzaven simultàniament en diverses premses, ja que multiplicaven la velocitat de la impressió.

¹ Nínive: ciutat que es troba al país d'Iraq.

² Xilografia: art de gravar sobre fusta que consisteix a rebaixar, amb l'ajut de cisells i eines d'acer, les parts de la superfície d'una planxa de fusta que han de restar blanques en l'estampa, tot deixant en relleu la superfície llista per ser tintada i estampada sobre el paper. Aquest procediment d'estampació va néixer a Orient arran del descobriment del paper a Xina.

El primer text imprès en la península Ibèrica fou la *Gramática latina* de Bartomeu Mates, a la ciutat de Barcelona, l'any 1468, encara que es dubta de la seva data d'impressió a causa d'un error tipogràfic. Al 1475 es creu que ja hi havia alguna impremta a Catalunya. La *Gazeta*, publicada a Perpinyà l'any 1624, es considera, segons els estudiosos, com una de les primeres edicions amb periodicitat a les terres catalanes. Abans d'acabar el segle XVI, l'Estat espanyol constava d'un total de setze imprentes. Cal tenir en compte que en aquella època, poder tenir informació impresa era un privilegi, encara que sempre fos amb destinació a les classes polítiques, econòmiques o culturals.

A la meitat del segle XIX, aparegueren les primeres màquines de fosa mecànica, les primeres premses totalment metàl·liques i les premses amb cilindre de pressió. D'aquesta manera, l'any 1814, el periòdic britànic *The Times* s'imprimia seguint el mètode de les premses amb cilindre de pressió, més conegudes com a *rotatives*.

L'aparició del *linotip*, inventat el 1880 als Estats Units per l'alemany Ottmar Mordenthaler, significà un nou i fonamental avenç en la història de les arts gràfiques. El linotip era una màquina que feia innecessària la composició a mà de les línies. Constava d'un dipòsit des del qual les matrius que tenien signes anaven lliscant, al mateix temps que es premia un teclat, fins a compondre una línia. Quan s'acabava de fer una línia, la màquina buidava el dipòsit amb l'ajut d'una barreta de metall fos, que es col·locava sobre una safata. Mentrestant, el linotip tornava les matrius al seu dipòsit, de manera que es podien utilitzar novament tants cops com es desitjava. El linotipista només s'havia d'ocupar de prémer el teclat, a la vegada que la màquina anava fent les línies, les fonia i les ordenava. Aquest sistema d'impressió va ser el principal mitjà de composició tipogràfica fins a mitjans del segle XX, ja que reduí espectacularment el temps d'elaboració dels textos.

Les tècniques d'impressió evolucionaren amb rapidesa i aparegueren diversos procediments que cobrien noves necessitats, com per exemple: la litografia, l'òfset, el rotogravat, entre d'altres. L'aparició a finals del segle XIX de l'òfset, ha fet possible el sorgiment de nous sistemes de composició en els quals, mitjançant màquines perfeccionades d'escriure, s'han preparat sobre paper els escrits que més tard serien processats fotogràficament. En la dècada del 1950 van aparèixer en el mercat les primeres màquines de composició que utilitzaven mitjans fotogràfics, en lloc de mecànics, per a l'elaboració d'escrits, cosa que amplià significativament les seves possibilitats de correcció i manipulació.

Actualment, a Espanya, hi ha unes 6.990 indústries i tallers dedicats als treballs d'impressió o similars que ocupen un total de 73.000 treballadors. Més del 47% d'aquestes imprentes són ubicades a les ciutats de Madrid i Barcelona.

La impressió

QUÈ ENTENEM PER IMPRIMIR?

S'anomena *imprimir*, l'estampació repetida d'una imatge sobre un suport, normalment paper, partint d'un motlle o forma impressora, mitjançant una substància colorant (tinta). La configuració de la forma, la manera en què es transmet la tinta i el suport en què s'imprimeix determinen el sistema d'impressió.

QUÈ ES NECESSITA PER IMPRIMIR?

Els elements principals de la base d'impressió són: un *suport* per recollir tots els fulls impressos; una *substància* apta a constituir el vehicle de transport de la impressió, és a dir, tinta per a la impressió, i una *matriu* que forneixi la imatge a reproduir. Les màquines d'imprimir efectuen les quatre operacions següents:

1. Tintatge de la matriu a cada impressió
2. Compresió del full contra la matriu tintada
3. Alimentació del paper
4. Recollida de fulls impresos

Segons com és exercida la pressió i segons les característiques de la matriu, es classifica les màquines d'imprimir en màquines de pla contra pla —més conegudes com a *minerva*—, quan un pla amb el full que cal imprimir és petjat contra una matriu plana; màquines planocilíndriques, si la pressió és generada pel contacte d'un cilindre que rodola sobre un pla que suporta la matriu plana, i màquines rotatives, si la pressió és generada pel contacte d'un cilindre amb un altre que porta la matriu corba. Actualment, s'imprimeix sense necessitat d'establir contacte entre la matriu i el paper, pel sistema òfset.

EL SISTEMA ÒFSET

L'òfset és un sistema d'impressió basat, com la litografia, de la qual prové, en la repulsió que existeix entre l'aigua i les matèries greixoses. Les màquines òfset tenen, fonamentalment, tres cilindres que duen a terme la impressió: el cilindre de planxes, el que transmet la imatge i el cilindre de pressió.

Les múltiples facilitats de preparació de les planxes d'òfset, la flexibilitat que ofereixen per ser muntades per a la compaginació, la possibilitat d'imprimir colors en grans formats expliquen la importància que ha tingut l'òfset per a la impressió d'emalatges, catàlegs, cartells, publicacions il·lustrades...

Tot i que l'òfset és, amb diferència, el mètode d'impressió més difós, existeixen dos altres mètodes que també es fan servir actualment: el *rotogravat*, que utilitza com

a motlles d'impressió planxes de coure gravades en buit, i la *serigrafia*, que consisteix en un teixit de niló que permet el pas de la tinta per les zones de grafisme. El rotogravat és molt semblant a l'òfset, però utilitza una tinta diferent. A més a més, es caracteritza pel fet que dona molts bons resultats en la impressió d'il·lustracions en color, en canvi té molts inconvenients per a la impressió de textos. En la serigrafia, la característica més rellevant és que permet imprimir sobre qualsevol teixit.

Inicis de la premsa a Catalunya

Amb el pas dels anys, la premsa va anar adquirint vigor i ja als segles XVI i XVII les impressions que es feien començaren a tenir una certa consistència.

La *Gazeta*, publicada a Perpinyà l'any 1624, es considera, segons els experts, com una de les primeres edicions amb periodicitat a les terres catalanes. També es coneix com una altra de les primeres impressions a Catalunya una sèrie de fulls de vuit pàgines cadascun titulats *Novas Ordinàrias*, editats per l'impressor barceloní Jaume Romeu l'any 1641, que també foren traduïts al francès. Amb la Guerra de Successió, l'any 1714, tots els escrits impresos sorgeixen en castellà (Tractat dels Pirineus, 1659). Un bon exemple és la publicació de l'anomenat *Diario del Sitio y Defensa de Barcelona* (1713-1714), però amb el Decret de Nova Planta (1716) s'elimina qualsevol publicació autòctona.

Ben poca cosa existeix en català al llarg del segle XVIII. De totes maneres, tenim constància de tres diaris que reflecteixen la posició de Barcelona com a ciutat periodística, encara que són redactats en castellà, a causa de l'adversa disposició borbònica i dels dèspotes il·lustrats de l'època.

- *Diario Curioso, Histórico, Erudito y Comercial, Público y Económico*. És el primer diari editat a la capital de Catalunya; publicà 53 números al llarg del 1762.

- *Diario Evangélico. Histórico-Político*. Publicat a partir del 1772, només van editar-se 6 números

- *Diario Curioso, Histórico, Erudito, Comercial, Civil y Económico*. Substituï el diari anteriorment esmentat. Es van publicar 419 números, fins a esdevenir setmanari el 30 de juliol de 1773. Va desaparèixer l'any 1780.

A causa de la Revolució Francesa, l'any 1789, la por entrà dins la reialesa espanyola i, de cop, foren prohibits tots els periòdics, llevat de tres d'oficials editats a Madrid. Fins el 1792, la Inquisició s'encarregà de vetllar la normativa en aquest terreny de difusió ideològica.

El dia 1 d'octubre de 1792 apareix *El Diario de Barcelona*, creat per Pere Pau Husson de Lapezaran, qui obtingué del rei Carles IV d'Espanya l'autorització per publicar un diari a semblança dels ja existents a Madrid, València i Sevilla. Tot i ser un diari redactat en castellà, l'any 1793 es publicaren unes poesies en llengua catalana. D'aquesta manera, el 25 de març de 1810, el periòdic esdevé *Diari de Barcelona i del*

Govern de Catalunya i, abandonant l'idioma castellà, és redactat en català i en francès. Ben aviat, l'11 d'abril, renova el títol i passa a dir-se *Diari del Govern de Catalunya i de Barcelona*. Tot i així, l'1 de setembre d'aquest mateix any el diari torna a ser redactat en castellà.

Amb tots aquests fets i diaris podem veure com l'afició per llegir era gran a Catalunya. No obstant això, hem de tenir en compte que en aquelles èpoques la societat era majoritàriament analfabeta.

Al llarg del segle XIX i XX no tots els diaris han estat redactats en català, a causa, en la majoria de casos, de fets polítics o de guerres, com per exemple la Guerra Civil, ja que una de les conseqüències d'aquesta va ser la prohibició de redactar en català.

Evolució tecnològica de la premsa

L'arribada de la Revolució Industrial a començaments del segle XIX a Europa va permetre un gran avenç en l'àmbit tecnològic. Gràcies a aquesta revolució els processos tècnics de la impremta es van poder desenvolupar i va permetre que comencessin a haver-hi tallers que funcionessin com a veritables negocis, tot i que el paper era un producte realment car.

La necessitat d'oferir la notícia amb rapidesa als lectors i l'interès que tenien alguns grups econòmics i polítics van reforçar una ràpida evolució tecnològica de l'art tipogràfic,³ per tal d'assolir majors tirades en el menor temps possible.

La tècnica i els materials emprats en les arts gràfiques no van evolucionar fins a finals del segle XVIII, en plena era industrial. El 1799, l'anglès Lord Stanhoe va presentar a Anglaterra una premsa totalment construïda en ferro fos que imitava el model tradicional de fusta. Aquesta premsa, però, presentava una innovació que seria el començament d'una renovació tècnica progressiva al llarg del segle XIX: un sistema de contrapesos regulava la pressió manual de la barra que feia girar el caragol de pressió horitzontal. A més a més, el ferro permetia la construcció en sèrie, un millor ajustament i, sobretot, una reducció considerable de la grandària de les premses —fins i tot, augmentant la superfície impresa.

El model *Stanhoe* es va difondre ràpidament per Europa i va anar substituint les voluminoses premses de fusta. Quasi al mateix temps, la premsa de ferro fou imitada i millorada als Estats Units, on aparegueren les premses *Columbian* (1817), *Albion* (1827) i, més tard, la *Liberty* (1862). La premsa de ferro, però, no va solucionar el problema més greu de la tipografia: la rapidesa de les tirades. El sistema d'impressió

³ Art tipogràfic: art de dissenyar, compondre i imprimir textos mitjançant la tipografia, és a dir, la utilització de mòbils metàl·lics que portaven gravats les lletres, els signes de puntuació i els números en una de les cares.

horitzontal de pla contra pla era lent, perquè cada tirada exigia un procés completament manual. Fou el 1814 quan Koenig va aplicar el primer sistema automàtic en la impressió per solucionar aquests problemes que es presentaven en la tirada de la premsa periòdica. Aquest sistema d'impressió tingué molt d'èxit, bàsicament per una raó fonamental: l'estalvi de treball que suposava per a l'ésser humà.

El sistema Koenig permetia uns 1.100 plects en una hora, fou millorat per l'anglès J. Walter, propietari del periòdic *Times*, el qual va triplicar la capacitat de tirada imprimint simultàniament les dues cares del plec (1818).

El 1854, el francès Marioni va inventar una màquina plegadora de periòdics i, tres anys més tard, un sistema de premsa anomenat *estereotípia*. Marioni continuà millorant els seu sistema fins que el 1872 aconseguí crear la primera rotativa de paper continuat, amb una capacitat de tirada de 4.000 exemplars per hora. L'èxit de les premses Marioni va proporcionar al seu inventor importants beneficis. Però, hi havia un altre problema: la lentitud de la composició tipogràfica i la distribució dels tipus en els seus apartats corresponents després de la impressió. Mergen Thaler va trobar un sistema anomenat *linotípia*, que composava automàticament els caràcters tipogràfics en blocs d'una línia. El 1897, Tolbert Canston ideava un sistema el *monotípus*, que solucionava els problemes de correcció de la linotípia "memoritzant" prèviament el text en cintes perforades.

L'últim gran invent que va revolucionar les arts gràfiques fou la invenció del sistema anomenat *òfset* el 1904, que es va anar millorant al llarg dels anys i, actualment, és la tècnica d'impressió que s'utilitza en la majoria de periòdics.

Les impremtes vallenques

La primera impremta que es coneix a Valls data de l'any 1843. Aquesta impremta era ubicada al carrer de Tomàs Caylà i es va dur a terme gràcies a Rafael Miracle i Antoni Cuchí.

L'any 1847 desaparegué dels documents el nom de Cuchí i, en canvi, hi ha el nom de Pelliser al costat del de Miracle fins l'any 1852, en què Rafael Miracle es retirà i quedà només Francesc Pelliser, el qual tingué la impremta fins que va morir l'any 1902. Fou l'únic impressor a Valls des de l'any 1852 fins el 1882, excepte una temporada durant l'any 1879, en què s'establí al carrer del Portal Nou una sucursal d'una impremta de Tarragona, per tal d'imprimir el *Diario de Valls*. El seu successor va ser l'impressor Eduard Queralt.

La impremta de Francesc Pelliser imprimí per ordre cronològic els següents diaris:

1. *El Tejedor*, 1871-1872
2. *Diario de Valls*, 1878-1879
3. *Diario Vallense*, 1878-1879

4. *La Pàtria Catalana*, 1880-1881
5. *Lo Marfull*, 1884
6. *La Veu de la Comarca*, 1885-1887
7. *El Imparcial*, 1887-1889
8. *La Razón*, 1893
9. *El Progreso Vallense*, 1893-1904?
10. *El Porvenir*, 1899-1908?

L'any 1882, unes quantes persones de les que publicaven *La Pàtria Catalana* van fundar la impremta La Catalana, sota la direcció, fins l'any 1889, d'Eusebi Oller. A partir de l'any 1889 i fins el 1894, la impremta anà a càrrec d'Hermenegild Roca i, des del 1894 fins al 1956, se n'encarregà el senyor Eduard Castells. Canvià de lloc diverses vegades, primer es trobava al carrer de la Cort, després anà a una altre número del mateix carrer, d'allí es traslladà al carrer d'en Bosch, més tard a la Font de la Manxa i, finalment, anà a la cantonada formada pel carrer Jaume Mercadé i la Muralla del Castell.

Per ordre cronològic, i mentre la impremta portà el nom de La Catalana, imprimí els següents diaris:

1. *Valls-Vilanova-Barcelona*, 1883
2. *El Eco de Valls*, 1883-1891
3. *El Democrático*, 1886
4. *El Anunciador Vallense*, 1891
5. *El Defensor de Valls*, 1892?
6. *El Distrito*, 1893
7. *La Actualidad*, 1896-1902?

Amb el nom d'Impremta Castells, imprimí un sol diari durant el segle XIX: *Valls Moderno* 1899.

Foren dues les impremtes que es disputaren el monopoli de la premsa durant el segle XIX: la impremta La Catalana, més tard Impremta Castells, i la Impremta de Francesc Pellisser, que a partir del 1903 fou la Impremta Queralt.

Durant el segle XX, les dues impremtes més conegudes a Valls han estat: la Impremta Castells, que es va tancar entre l'any 2000 i 2001 i que s'encarregava d'imprimir alguns setmanaris, com ara *Acció Sindical* i *Juventud*, i la Impremta Moncunill, que actualment imprimeix la revista *Cultura*.

Els diaris vallencs

La primera publicació que es coneix d'un diari de la ciutat de Valls és l'anomenat *El Joven Vallense*, publicat per primera vegada el dia 16 de febrer de 1868, sota la direcció de Josep Pau Roca i Cardús.

A finals del segle XIX, van començar a aparèixer nombroses publicacions periòdiques vallenques, entre les quals destaquen: *El eco de Valls* (1883-1891), *El Tejedor* (1871-1872), *Lo Marfull* (1884), setmanari satíric, i la revista literària *La Pàtria Catalana* (1880).

El segle XX s'encetà concretament l'any 1905, amb l'aparició de *La Crònica de Valls*, un dels setmanaris de més llarga vida dels que s'han editat a Valls. *La Crònica de Valls* es va deixar de publicar a causa de l'arribada de la Guerra Civil, concretament l'any 1936, després de comptar amb trenta-un anys de vida.

En el temps de la república i fins a final de la Guerra Civil, també s'incrementà l'aparició dels setmanaris a Valls, encara que, marcats quasi tots per caires polítics diferents. Alguns són: *El Temps* (1931-1934), *Acció Sindical* (1936- 38)... Aquest va ser un període en què es varen publicar quatre setmanaris alhora: *La Crònica de Valls* (1905-1936), *El Temps* (1931-1934), *Juventut* (1919-1936), i *Lluita* (1931-1933), però totes aquestes publicacions es van veure estroncades a finals de la Guerra Civil. Així, fins ben entrant l'any 1943 no va tornar a aparèixer una publicació periòdica a la ciutat de Valls: *Juventud. Semanario Nacional Sindicalista*, que va formar part de la premsa del Movimiento.⁴

Ara bé, tot i que semblava que la premsa escrita anava prenent lloc a la nostra ciutat, cal dir que des de l'any 1943 fins a l'any 1983, Valls només va mantenir una sola publicació setmanal o d'informació general local. Aquesta fou el setmanari conegut com *Juventut*, el qual passà per diverses etapes. Va aparèixer per primer cop amb aquest nom el 1919, dirigida per Tomàs Caylà. *Juventut*, era un diari amb un caràcter conservador que defensava els interessos del partit carlí, que va viure fins el 1931. La reaparició del setmanari va tenir lloc el 30 de gener de 1943 conservant la capçalera subtitulada "Semanario Nacional Sindicalista", però canviant el nom del títol: *Juventud*. El 1971 va adoptar la denominació *Juventut de l'Alt Camp* i el 4 de desembre de 1982 es produí el canvi de nom i passà a anomenar-se *La Crònica de l'Alt Camp*. Finalment, l'any 1983 va desaparèixer.

Cal esmentar que durant els quaranta anys que no existiren publicacions a part de *Juventut* es realitzaren les publicacions internes d'entitats culturals i recreatives vallenques, com ara *La Hoja Parroquial* (1939-1968), i la revista *Cultura*, que va sortir per primer cop el 15 de desembre de 1928 i que ha arribat fins als nostres dies, tot i que va patir una interrupció de set anys (1938-1945). A més a més, l'any 1946 va començar la publicació de la secció *Monografies Vallenques*.

L'any 1977 amb el restabliment de les llibertats democràtiques i de l'autonomia a Catalunya, es va iniciar una nova etapa per als mitjans de comunicació del país. A les comarques tarragonines, va aparèixer, el 23 d'abril de 1978, el número zero de *Mestral*, setmanari d'informació de les comarques meridionals de Catalunya, el qual

⁴ Premsa del Movimiento: premsa que donava suport al règim de Franco.

editava un suplement per a les comarques de l'Alt Camp i la Conca de Barberà. Els problemes econòmics i polítics propis de l'època, però, van causar-ne la desaparició l'any 1979. Al cap d'uns quants anys, la majoria dels col·laboradors d'aquest setmanari, així com membres del seu consell administratiu i d'altres vallencs relacionats amb els mitjans de comunicació, van fer possible que el 23 d'abril de 1983, el número 1 del setmanari *El Pati* sortís a la llum pública.

Actualment, les publicacions periòdiques que podem trobar a Valls són, per una banda, el diari *El Pati*, que deixà de ser un setmanari a començaments de l'any 2000, i el setmanari *El Vallenc*, que va aparèixer l'any 1988. Per altra banda, també hem d'anomenar la revista *Cultura*, i altres publicacions que es fan a través d'entitats culturals, com per exemple, *Les Gralles*, *L'Exprés*, *La Veu de la Colla Vella*, entre d'altres.

Aplicacions metodològiques

El model de fitxa bibliogràfica emprada és una adaptació ampliada dels quinze apartats del test de Jacques Kayser,⁵ que ell anomenà *fitxa descriptiva* o *registre d'identificació*, que ha estat acceptat internacionalment. Només he modificat lleugerament l'ordenació i hi he afegit alguns apartats per tal d'ajustar-me millor a les característiques especials de la premsa que havia de catalogar.

MODEL:

1. Nom del periòdic.
2. Lema o frase que figura a la capçalera. Modificacions, si n'hi ha hagut, amb dates i causes.
3. Si és continuació d'una altra publicació o si té continuïtat en una de posterior.
4. Línia ideològica.
5. Periodicitat: setmanal, bisetmanal, mensual, quinzenal...
6. Primera publicació.
7. Última publicació.
8. Números apareguts en total.
9. Director.
10. Consell de redacció.
11. Consell d'administració.
12. Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts, freqüents o interessants.

⁵ Jaques Kayser: *El diario francés*, ATE, Barcelona, 1971, pàg. 55-83.

13. Sistema d'impressió.
14. Tallers d'impressió.
15. Nombre de subscriptors.
16. Nombre habitual de pàgines.
17. Composició: columnes...
18. Seccions: reportatges, entrevistes, suplementos...
19. Llengua emprada: català, castellà, bilingüe català-castellà o bé altres llengües.
20. Tiratge.
21. Abast de difusió.
22. Lloc de redacció.
23. Adquisició: quioscos...
24. Preu.
25. Números especials, monogràfics...
26. Format.

OBSERVACIONS:

- S'ha respectat la grafia original en les citacions. Els noms esmentats en les fitxes figuren en la mateixa llengua que apareixen escrits en els periòdics.

- He posat entre cometes o cursiva: els títols dels diaris, els subtítols, les frases o altres indicacions que acompanyen el títol, i les citacions textuais, ja siguin de la mateixa publicació o de la bibliografia consultada —per bé que, si són llargues, apareixen en un paràgraf a part i amb un cos de lletra més petit.

- Les dades de les fitxes estan extretes de les mateixes publicacions.

- Els periòdics apareixen ordenats cronològicament.

- Apareixen a peu de pàgina totes aquelles indicacions que completen les característiques de la publicació de què es tracta, ja que resultarien massa feixugues per a la fitxa model.

- Per tal que la lectura de les fitxes no es faci monòtona, intentaré fer-ne una redacció breu.

- Les dades que manquen a les fitxes és que o bé no s'han pogut trobar a la col·lecció, o bé no hi figuren i no s'han pogut esbrinar per altres mitjans. Aquestes dades les representaré amb una ratlla.

- En les adreces de l'administració, direcció, impremta... s'ha suprimit el nom de la ciutat sempre que aquesta sigui Valls.

- Com que no hi ha gaire informació sobre la història de la premsa a Valls, cal dir que el llibre que ens ofereix M. Joana Vives Brescó titulat *La premsa de Valls al segle XIX*, m'ha estat d'un gran ajut i ha estat la base per iniciar aquest estudi.

Llistat de publicacions

Per ordre cronològic:

• Publicacions:

1. *El Porvenir* (1899-1908?)
2. *La Crónica de Valls* (1905-1936)
3. *Juventut* (1919-1936)
4. *Lluita* (1931-1933)
5. *Acció Sindical* (1936-1938)
6. *Juventud* (1943-1971)
7. *Juventut de l'Alt Camp* (1971-1982)
8. *La Crónica de l'Alt Camp* (1982-1986)
9. *El Pati* (1983-)
10. *El Vallenc* (1988-)

• Revistes:

11. *Cultura* (1928-1938), (1945-)

1. *EL PORVENIR* (1899-1908?)

Nom: *El Porvenir*

Lema o frase que figura a la capçalera: "Periódico republicano, ilustrado de avisos y noticias"

Modificacions de la capçalera: A partir de l'any 1901, la frase que acompanyava el títol era: "Periódico republicano de avisos y noticias, defensor de los intereses generales del distrito".

Línia ideològica: republicana; defensa una política catalanista i autonomista.

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 12 de maig de 1899

Última publicació: —

Números en total: —

Director: Enric Feliu i Boada, Raimon Casas Pedrerol i Rafael Badia i Grau

Lloc de la redacció i administració: Al començament la redacció i l'administració es trobaven a l'arrabal San Antonio, número 137, però a partir de l'any 1901, es traslladaren al carrer de San Pedro, número 4. Finalment, el 1904 es van instal·lar al carrer de Baldrich, número 37.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta de Francesc Pelliser. A partir del 1903, Impremta Queralt

Nombre habitual de pàgines: quatre

Composició: quatre columnes

Seccions: Sección Obrera, Campaña Moralizadora (amb un durs atacs al Banc de Valls) i Mostacilla (atacs al diari *La Crónica de Valls*, ja que aquesta era d'un tarannà conservador).

Llengua emprada: castellà, excepte algunes col·laboracions

Tiratge: 1.200, aproximadament

Abast de difusió: Valls i tot el seu districte

Adquisició: Valls i comarca

Preu: 10 cèntims

Preus de subscripció: 1 pesseta el trimestre, 1,50 pessetes fora de Valls i 3,50 pessetes a l'estranger

Números especials: —

Format: Din A-3

Com ja hem pogut llegir en la fitxa, en principi, acompanyaven el títol les paraules “Periódico republicano, ilustro de avisos y noticias”, però a partir del 1901 el lema de la capçalera va canviar i aquestes paraules foren substituïdes per: “Periódico republicano de avisos y noticias, defensor de los intereses generales del distrito”.

Tal com s'indica en aquesta capçalera, l'orientació d'aquest setmanari era republicana. Un bon exemple on es pot observar la seva línia ideològica és un fragment de la portada d'aquest setmanari del dia 23 de juny de 1899:

REPUBLICANOS,

Mañana sábado, en el primer tren de correo de Barcelona, llegará á esta ciudad nuestro candidato á diputado á Cortes, D. José A. Mir y Miró.

El partido republicano de la ciudad de Valls faltaría á uno de sus más sagrados deberes políticos, si con tal motivo no hiciera pública y solemne demostración de cuanto ama y aprecia el digno ciudadano, que en Madrid acaba de sacrificarlo todo en defensa de los intereses generales del distrito, y en aras, á la par, de la causa republicana, que tanto estimamos.

El Sr. Mir y Miró, hombre valeroso, digno y honrado, se ha hecho acreedor al respeto y á la consideración de todos. A su entereza de carácter, al amor inmenso que profesa á los ideales republicanos y al cariño sin igual que siente por ésta su tierra, se debe el señalado servicio que á la moralidad y á la justicia acaba de prestar, con aplauso unánime y entusiasta...

El Porvenir, tingué tres directors. El primer fou Enric Feliu i Boada, el qual quan va morir, el 20 de juny de 1902, fou substituït per Raimon Casas Pedrerol i, finalment, el tercer director va ser el senyor Rafael Badia i Grau.

Durant les primeres èpoques de publicació d'*El Porvenir*, l'administrador era Lluís Vidal, però a partir de l'any 1904 ho fou Rafael Badia i Grau. El principals col·laboradors d'aquest setmanari foren Vicente Blasco Ibáñez, Miquel Colom i Cardany, Raimon Casas Pedrerol, Joaquin Costa, Emili Graells i Castells i Francesc Pi i Maragall, entre d'altres.

Amb el pas dels anys, la redacció i l'administració van canviar d'ubicació. Primer eren al raval de Sant Antoni, número 137, però, a partir de l'any 1901, es traslladaren al carrer de Sant Pere, número 4; finalment, a començaments del 1904 es van instal·lar al carrer de la Cort, número 37, principal.

El Porvenir es publicava un cop per setmana, concretament el dissabte. El primer número veié llum el 12 de maig de 1899, però no se sap quina va ser la seva última publicació.

2. LA CRÓNICA DE VALLS (1905-1936)

Nom: *La Crónica de Valls*

Lema o frase que figura a la capçalera: "Semanario Comarcal"

Modificacions de la capçalera: A partir dels anys 30, "Semanario Comarcal" passa a escriure's en català.

Línia ideològica: conservadora

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 15 de juliol de 1905

Última publicació: 11 de juliol de 1936

Números apareguts en total: 1.619 números

Director: —

Lloc de redacció i administració: arrabal de Capuchinos, 23, però en la seva última època, concretament a partir del número 1540 (5 de gener de 1935), la redacció i l'administració es traslladaren al carrer d'en Bosch, número 31.

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Francesc Alentorn, Francesc Ballester Castelló, Josep M. Font i Rius, Carles Magrinyà, Ramon Pinyes, Cèsar Martinell, Eladi Homs, José Rosell, J. Figuerola Ballester, Carles Cardó, Salvador Canals, Lluís Pàmies, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells

Nombre habitual de pàgines: Normalment té sis pàgines, però també n'hi ha amb quatre i alguns amb vuit o més.

Composició: quatre o cinc columnes

Seccions: Sección Religiosa, Sección Oficial, Sección Comercial, Sección Literaria, Sección Agrícola i Sección Deportiva.

Llengua emprada: castellà, excepte algunes col·laboracions en català

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i tota la comarca

Adquisició: Valls, tot el seu districte i alguns quioscos de Barcelona

Preu: —

Preus de subscripció: Fins al número 1398, 2 pessetes el trimestre. D'ençà del número 1399, el preu era de 2,50 pessetes.

Números especials: 28 de febrer de 1909, número 193.

Format: Din A-3

La premsa del segle XX s'encetà, concretament el 1905, amb *La Crónica de Valls*, un dels setmanaris de més llarga vida que s'han editat a la nostra ciutat. La publicació de *La Crónica* es va estroncar el juliol de 1936, a causa de l'arribada de la Guerra Civil.

Com ja hem pogut veure en la fitxa, les paraules que acompanyaven el títol no es van modificar mai, sempre van ser: "Semanario Comarcal". Però, el que sí que va canviar va ser l'idioma en què estaven escrites, a banda de la presentació del setmanari.

La línia ideològica de *La Crónica* era conservadora, és a dir, més aviat de dretes que no pas d'esquerres. Era un setmanari que donava suport als partits de l'època, com ara la Lliga Regionalista, dirigida per Enric Prat de la Riba fins a la seva mort (l'any 1917) i, posteriorment, per Francesc Cambó.

Pel que fa als directors i al preu d'un sol número de *La Crónica*, no els he pogut documentar, ja que no consten en cap moment ni en la portada ni en la contraportada d'aquest setmanari. Tot i així, hi apareixen els preus de subscripció i cal destacar que, en alguns números de *La Crónica*, es poden trobar cartes dirigides al director, però mai en consta el nom. A continuació, podem llegir una carta dirigida al director de *La Crónica* publicada el 30 de setembre de 1911.

Sr. Director de LA CRÓNICA DE VALLS,

Muy Sr. Mío y de mi más distinguida consideración: Ruego á V. Se sirva insertar en el periódico de su dirección, el acuerdo tomado por los Sres. Letrados que desempeñan cargos oficiales, en unión de este Juzgado y por los adscritos al mismo y Procuradores, para honrar la memoria del compañero infortunado Juez de Sueca, D. Jacobo López de Rueda y funcionarios judiciales que murieron asesinados el diez i ocho del corriente en la villa de Cullera; consistente dicho acuerdo, en celebrar honras fúnebres en la Iglesia de San Juan Bautista de esta ciudad el día seis del próximo Octubre y hora de las diez, invitando a ellas á las Autoridades y funcionarios públicos de esta población y á todas las entidades y vecinos de la misma, rogándoles asistan á tan solemnes plos sufragios para rendir así tributo de respeto á aquellos que sacrificaron sus vidas en pró de la mas augusta, de todas, las funciones de la administración de justicia cual lo es la reintegración de toda la violación del derecho.

Dando á V. Gracias anticipadas queda suyo affmo. S.S.q.b.s.m.

El Juez de 1ª instancia, Ramón Casaldueiro.

Per altra banda, sí que he pogut trobar el nom del fundador de *La Crónica*, ja que figura en la portada d'aquest setmanari: Indaleci Castells, l'any 1905.

La redacció i l'administració van canviar de lloc dues vegades, primer es trobaven a l'arrabal de Capuchinos, 23, però en l'última època de publicació es traslladaren al carrer d'en Bosch, número 31.

Hi ha un bon nombre d'anuncis en aquest setmanari, dels quals una part provenen de fora de Valls, majoritàriament de Barcelona. S'anuncien moltes coses, des d'insecticides fins a cotxes, passant per tota mena de productes remeiers, de bancs

fins a sastreries, de col·legis religiosos fins a hotels i balnearis i, no cal dir-ho, tot tipus de serveis professionals (arquitectes, agents d'assegurances, oculistes i cirurgians, fotògrafs,...).

La Crònica, com *El Porvenir*, es publicava un cop per setmana, concretament el dissabte, i es redactava en castellà, excepte les col·laboracions literàries i alguns exemplars que es publicaven en català. Aquest setmanari, com molts d'altres, va passar per censura governativa en els números: 1512, 1513, 1602, 1612, 1613, 1616 i 1617. La censura era responsabilitat de l'alcaldia.

3. JOVENTUT (1919-1936)

Nom: *Joventut*⁶

Lema o frase que figura a la capçalera: "Per la Fe i per la Pàtria"

Línia ideològica: conservadora

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 11 de gener de 1919

Última publicació: 15 de juliol de 1936

Números apareguts en total: —

Director: Tomàs Caylà

Lloc de redacció: carrer Estanislau Figueres, 31 i 33

Lloc d'administració: carrer Sant Antoni, 43

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Jordi Santjoan, Calderic de Espinavessa, Josep M. Vives, Tomàs Caylà, Arnald de Vallespina, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells, SA

Nombre habitual de pàgines: Vuit; a partir del 1932, generalment, té quatre pàgines, llevat d'alguns dies que en té sis.

Composició: 3 columnes, fins al número 693; quatre des del gener de 1932.

Seccions: Religiosa, Política, Comarcal, Municipal, Agrària, Literària i Mercat

Llengua emprada: català

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i tot el seu districte

Adquisició: Valls i comarca

Preu: —

Preus de subscripció: 2 pessetes per trimestre; a partir del 13 d'abril de 1932, el preu és de 2,5 pessetes.

Números especials: —

Format: Din A-4

⁶ Com que aquest setmanari és la continuació d'altres setmanaris de Valls, la seva història l'he explicada quan he comentat *La Crònica de l'Alt Camp*.

Juventut és un setmanari amb un caràcter conservador. Es creu que el primer cop que va sortir a la llum fou el 7 de febrer de 1919. Antigament, la redacció i l'administració d'aquest setmanari es trobaven al mateix lloc, concretament al carrer Escribania, número 10, però amb el transcurs dels anys, es van separar i la redacció es traslladà al carrer Estanislau Figueres, número 31 i 33, mentre que l'administració s'ubicà al carrer Sant Antoni, número 43.

Pel que he pogut observar, la majoria dels col·laboradors de *Juventut* sempre firmaven amb pseudònims, com per exemple: Calderic de Espinavessa. El preu d'un número sol d'aquest setmanari no l'he pogut trobar, ja que —com en el cas de *La Crònica de l'Alt Camp*— no figura ni en la portada ni en la contraportada.

L'últim número d'aquest setmanari ha estat impossible trobar-lo, ja que no està documentat en cap de tots els arxius que he visitat.

4. LLUITA (1931-1933)

Nom: *Lluita*

Lema o frase que figura a la capçalera: "Setmanari Republicà Català"

Línia ideològica: republicana

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 1 de gener de 1931

Última publicació: —

Números apareguts en total: 105

Director: Joan Farré Bella

Lloc de redacció i administració: carrer de Santa Úrsula, 20. A partir del número 49 fins al número 100 (3-12-1932), s'indica que és al carrer Baldrich, 37. Posteriorment, fins al número 105 torna a ser a Santa Úrsula, 20.

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Emili Martí, M. Miró Espluga, J. Cartañá, R. Font i Farran, Enric Desvalls, Joan Sendra i Siscart, Pere Català, Joan Martí i Català, Pere Espanyol, M. Carrasco Formiguera, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Queralt Valls

Nombre habitual de pàgines: quatre o sis

Composició: Varia segons els anys, dues, tres, quatre, o fins a cinc columnes.

Seccions: Política, Secció Oficial (bancs), Retalls, Arxiu, Cultura, Esportiva, Editorial, Ajuntament, Música, Noves (notícies locals i comarcals).

Llengua emprada: català

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i comarca

Adquisició: Valls i algunes poblacions de la comarca

Preu: —

Preus de subscripció: —

Números especials: —

Format: Din A-3

Nosaltres seríem un partit romàntic si tan sols proclaméssim el dret a la llibertat de Catalunya. (Macià, 28 de febrer de 1931)

Visca el president Macià. (Redacció, 18 d'abril de 1931)

Aquestes citacions són alguns exemples de les frases que acompanyaven el nom del setmanari *Lluita*. Al costat del títol d'aquesta publicació sempre hi havia un quadre amb una citació d'algun polític o, fins i tot, de la mateixa Redacció. A partir del número 7, a la contraportada hi apareixen dos citacions, cosa que dura fins al número 53. Les citacions que hem vist abans demostren, clarament, quina és la línia ideològica d'aquest setmanari: totalment republicana. A més a més, el mateix subtítol de la capçalera ja esmenta quin és el seu tarannà: "Setmanari Republicà Català".

Lluita era un setmanari que donava suport als partits republicans que hi havia en aquella època, com ara: Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). A més a més, hem de tenir en compte que durant els anys 1931-1933 els partits polítics dominants a Catalunya eren els d'esquerres (eleccions del juny de 1931). Per altra banda, el 1931 es va redactar una Constitució que era molt més republicana que no pas conservadora. Tot i així, el novembre de 1933 la dreta pujava al govern; potser aquesta és la causa perquè va deixar de publicar-se aquest setmanari.

Pel que fa als preus d'aquesta publicació, cal dir que no hi figuren ni en la portada ni en la contraportada. No es fa cap esment de quin valor té aquest setmanari, ni de cap preu de subscripció. A més a més, en tots els arxius que he consultat només conserven uns quants números d'aquest periòdic; per aquest mateix motiu, no he pogut trobar quina en va ser l'última publicació.

5. ACCIÓ SINDICAL (1936-1938)

Nom: *Acció Sindical*

Lema o frase que figura a la capçalera: "Portantveu de la CNT de la comarcal de Valls-Montblanch"

Modificacions de la capçalera: El gener de l'any 1937 es canvia la capçalera. A més a més, apareixen el preus a la portada. Fins el 1936 eren a la contraportada.

Línia ideològica: republicana i anarquista

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 15 de setembre de 1936

Última publicació: 29 de setembre de 1938

Números apareguts en total: 121

Director: —

Lloc de redacció i administració: carrer Baldric, número 44. A partir del 1938, la redacció i l'administració es traslladen al carrer Durrutti, número 44.

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: David Sanromá, Joan Ollé Vilalta, Pius Nogués, Josep Ciurana, Antonio Ferré, Joan Peiró, Josep M. Moncunill, Josep Viadiu, José Huguet, Roc Guinard, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells

Nombre habitual de pàgines: quatre

Composició: 5 columnes

Seccions: no n'hi ha.

Llengua emprada: bilingüe, tot i que s'utilitza més el castellà que el català.

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i comarca, i també a la Conca de Barberà

Adquisició: Valls i comarca, i algunes poblacions de la Conca de Barberà

Preu: 15 cèntims

Preus de subscripció: any 1936: 2 cèntims per trimestre; any 1937: 2,5 cèntims per trimestre, i paquets des de 5 exemplars: 12 cèntims. A partir de l'any 1938, el preu és de 17 pessetes, i el 1938, augmenta fins a 25 cèntims.

Números especials: commemoració de la mort de Durruti, 16 de setembre de 1937

Format: Din A-3

Nosaltres propugnem la col·lectivització immediata dels grans latifundis, però no respectem la petita propietat i la iniciativa privada. (Comitè Regional de la CNT)

Aquesta guerra no és un moviment repressiu contra la militarada feixista, és molt més que això. Aquesta guerra és la guerra del poble contra el capitalisme absorbent i criminal. Aquesta guerra no pot tenir altra finalitat que això: destruir el capitalisme en llurs més profundes arrels. Penseu-hi, obrers i camperols. (Redacció)

ANTIFEIXISME:

El triomf sobre el feixisme únicament es pot obtenir amb la unió més estreta del proletariat i dels partits antifeixistes. Tots, doncs, ho hem de sacrificar a aquesta unitat d'acció. Però, que ningú no en faci mal ús d'aquesta unió. Que ningú no es cregui que és patrimoni seu aquesta força. Recordeu-ho! (Redacció, 15 d'octubre de 1936)

Aquestes són tres citacions que es poden trobar en aquest setmanari anomenat *Acció Sindical*. Com podem veure, aquesta publicació va adreçada a tots els camperols i obrers de Valls i Montblanc, a més a més de totes aquelles persones que donaven suport a la Confederació Nacional del Treball (CNT), sindicat fundat el 1911, format per obrers i camperols de Catalunya.

Per altra banda, un altre exemple que mostra molt clarament quina és la línia ideològica predominant en aquest setmanari, és el número dedicat a la mort de Buenaventura Durruti, dirigent anarquista, militant de la CNT i partidari de la violència revolucionària.

Acció Sindical no va canviar mai el lema de la capçalera, "Portantveu de la CNT de la comarca de Valls-Montblanch", però sí que va canviar la presentació del lema

de la capçalera, ja que el 1937 apareix com una mena de logotip que representa els obrers i els camperols. A més a més, apareixen els preus a la portada, mentre que fins el 1936 eren a la contraportada.

Per altra banda, cal destacar que a partir del 16 de setembre de 1937, aquest setmanari passa per censura, i el redactat en llengua espanyola és més abundant que no pas en edicions anteriors. Pel que fa a les seccions d'aquest setmanari, cal assenyalar, que no en té cap, és a dir, tota la publicació només fa referència a notícies de la CNT o a la situació en què es trobava el sector agrícola, però mai es divideix en apartats.

Acció Sindical es publicava cada setmana, concretament el dijous.

6. JUVENTUD (1943-1971)

Nom: *Juventud*⁷

Lema o frase que figuren en la capçalera: "Semanario Nacional Sindicalista"

Línia ideològica: franquista

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 30 de gener de 1943

Última publicació: 16 de desembre de 1971

Números apareguts en total: —

Director: Tomàs Caylà i Eugenio Cirac Fontova

Lloc de redacció i de l'administració: Jefatura Local del Movimiento, c/ Baldrich, 5, primero

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Santiago Fragua, Juan Buqué, Joan Baldrich, Joan Farré i Gual

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells, SA

Nombre habitual de pàgines: set, vuit, deu, onze

Composició: 5 columnes

Seccions: Juventud en Montblanc; Teatro-Cines-Fiestas de Sociedad; Casos, Cosas, Cosillas de la Vida Local; Deportes; Religiosa, i Arte.

Llengua emprada: castellà

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i comarca

Adquisició: quioscos de Valls i de la comarca

Preu: 3 ptes., 3,50 ptes., 4 ptes. i 5,50 ptes.

Preus de subscripció: 6, 8 i 12 pessetes per trimestre

⁷ Com que aquest setmanari és la continuació d'altres setmanaris de Valls, la seva història l'he explicada quan he comentat *La Crónica de l'Alt Camp*.

Números especials: —**Format:** Din A-3 i, els últims anys, Din A-4**VIDA HEROICA**

La base de nuestro Movimiento es el heroico. No llegó el Estado Español en hombros de astucias políticas ni en pliegos de cancillerías, llegó a tiro limpio, sobre los cuerpos rotos de muchos soldados, con los laureles salpicados de sangre de tres años de Cruzada. No hay que olvidarlo.

El Movimiento nacional es un movimiento heroico, donde se atiende más al soldado bravo que al político astuto. Al sistema político hay que darle el tono de poesía heroico que le infundió José Antonio, aquella manera de ser que estallaba en las trincheras, a cada paso, dando a la muerte y a la victoria una cara alegre.

La paz, accidente, no tiene cardenillo, bastante para deslucir las espadas de la Falange. Andar en paz, no es prescindir de lo heroico. [...]

La Falange, que no dio muertos para levantar calumnias, ha demostrado acaso en algunas ocasiones falta de experiencia burocrática, pero demostró siempre sobra de valor.

[...] ¿Qué falangista retrocede? Si veis a alguien con nuestras flechas que se amilana ante el peligro, que vuelve la espalda al enemigo o se pasa a sus filas por medio, podéis tranquilamente arrancarle el emblema de la Falange porque ése no es un falangista. Y si protesta, pegadle un tiro. En la Falange no saben los desertores ni la cobardía.

[...] La Falange es acción. Acción heroica. Medir las fuerzas hace falta en ella. Entenderla como José Antonio dijo que se entendiera: como milicia.

¡ARRIBA ESPAÑA!

Aquest és un text publicat el 25 de setembre de 1943 al setmanari *Juventud*. Aquesta publicació formava part de la premsa d'*El Movimiento*, és a dir, que donava suport al règim de Franco. En el fragment que hem llegit anteriorment es veu molt ben reflectida la ideologia d'aquest setmanari: franquista. Aquest fragment fa referència a la Falange Española (FE), organització política fundada l'any 1933 per José Antonio Primo de Rivera, fill del general Miguel Primo de Rivera, que propugnava un estat totalitari d'acord amb la ideologia feixista. Aquesta organització política perdurà durant tot el règim franquista. Un altre exemple on es pot veure a qui donava suport aquest setmanari, és el titular del dia 1 d'octubre de 1943:

“Lealtad y fidelidad al caudillo de España FRANCO”

Pel que fa al número de pàgines i al preu d'aquest setmanari, van augmentat al llarg dels anys. Durant les primeres èpoques que es publicava *Juventud*, el preu era molt inferior que no pas als anys seixanta i setanta, 5,50 pessetes (1971). Aquest fet també passa amb el nombre de pàgines i amb el format. Primer, *Juventud*, constava d'unes set pàgines i tenia un format Din A-3; en canvi, el 1971 estava format per onze pàgines i tenia un format Din A-4. Com que no es conserven totes les publicacions senceres d'aquest setmanari, m'ha estat impossible saber exactament quins van ser els anys en què es van produir tots aquests canvis.

7. JOVENTUT DE L'ALT CAMP (1971-1982)

Nom: *Joventut de l'Alt Camp*⁸

Lema o frase que figura a la capçalera: no en té.

Línia ideològica: conservadora

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 23 de desembre de 1971

Última publicació: 27 de novembre de 1982

Números apareguts en total: 2.051

Director: Eugeni Cirac Fontova, Alfons Galimany Soler

Consell de redacció: —

Consell d'administració: —

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Juan Español, Luís Casañas, Josep M. Rodon, R. Serra i Porta, Joan M. Boronat Dalmau, Joan Sugrañes, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells, SA

Nombre habitual de pàgines: Sis, vuit, deu, dotze i setze

Composició: 5 columnes

Seccions: Mercat Setmanal, Esports, Cine, Escacs i Comarca

Llengua emprada: català i algunes publicacions en castellà

Tiratge: —

Abast de difusió: Valls i comarca

Lloc de redacció: carrer Xamora, 144

Adquisició: quioscos de Valls i de la comarca

Números especials: —

Preu: 15, 20, 35 pessetes

Preus de subscripció: —

Números especials: 16 de novembre de 1982, suplement del concurs de castells

Format: Din A-3

Joventut de l'Alt Camp és un setmanari que es va publicar durant onze anys. Com ja hem dit en la fitxa, no té cap lema que acompanyi el títol. La ideologia d'aquest diari era conservadora, un bon exemple són els nombrosos anuncis que apareixen del partit Alianza Popular.

El director d'aquest setmanari era Eugeni Cirac Fontova, excepte en l'últim any d'existència d'aquesta publicació, el 1982, que ocupà el càrrec Alfons Galimany

⁸ Com que aquest setmanari és la continuació d'altres setmanaris de Valls, la seva història l'he explicada quan he comentat *La Crònica de l'Alt Camp*.

Soler. Pel que fa al consell de redacció i el d'administració, no consten en cap moment en el setmanari; per tant, no els he pogut documentar.

El preu, com altres setmanaris, augmenta amb el pas dels anys; així, l'any 1971, si volíem comprar la *Juventut de l'Alt Camp*, ens havíem de gastar 15 pessetes; mentre que el 1982 el preu era més elevat, 35 pessetes.

8. LA CRÓNICA DE L'ALT CAMP (1982-1986)

Nom: *La Crónica de l'Alt Camp*

Lema o frase que figura a la capçalera: no en té.

Línia ideològica: conservadora

Periodicitat: setmanal

Primera publicació: 4 de desembre de 1982

Última publicació: 20 de setembre de 1986

Númers apareguts en total: 190

Director: M. Neus Martí i Masgoret; final d'època, Dalmy Gascón

Consell de redacció: Neus Martí, Joan Ventura, Dalmy Gascón, A. Bascuñana, A. Galimany i J. M. Ventura.

Consell d'administració: president, Enric Ribé; secretari, Jeroni Queral; vocals, F. Casañas Domingo, J. Rull Adserà, i assessor jurídic, F. Murillo.

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Dalmy Gascón, Josep M. Rodon i Barrufet, Marcel·lí Robert, Constanç Segarra, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Impremta Castells, SA

Nombre de subscriptors: subscriptors 500

Nombre habitual de pàgines: sis, vuit, dotze, setze..., va augmentar al llarg dels anys.

Composició: 5 columnes

Seccions: Tribuna Lliure, Actualitat, Castells, Totesport, Vida Ciutadana, Notes Hebdomadàries, La Veu de la Comarca, Esports i Mercat Setmanal

Llengua emprada: català i algunes col·laboracions en castellà

Tiratge: 1.200 exemplars

Abast de difusió: Valls i tota la comarca

Lloc de redacció: carrer Xamora, número 114

Adquisició: subscriptors i quioscos de Valls i de la comarca

Preu: 35, 40 i 70 pessetes, va anar augmentant al llarg dels anys.

Preu de subscripció: —

Númers especials: suplement

Format: Din A-3, i última època, Din A-4

L'EVOLUCIÓ DE JOVENTUT

Joventut va passar per diverses etapes. Va aparèixer per primer cop amb aquest nom l'any 1919, dirigida per Tomàs Caylà, que amb un caràcter conservador defensava els interessos del partit carlí, el qual va viure fins el 1931. Inicialment, després de la Guerra Civil va aparèixer una publicació amb el nom de *Juventud*. La reaparició del setmanari va tenir lloc el 30 de gener de 1943 conservant la capçalera "Semanario Nacional Sindicalista". Era un setmanari que donava suport al règim de Franco.

El 1971 va adoptar la denominació *Joventut de l'Alt Camp* i, el 4 de desembre de 1982, es produí el canvi de nom per "motivacions purament burocràtiques", tal i com assenyalava el seu editorial, i passà a anomenar-se *La Crónica de l'Alt Camp*. Aquest setmanari es va mantenir durant una llarga etapa sota la direcció del senyor Eugeni Cirac i, més tard, d'Alfons Galimany.

A partir de 1985, i en ocasió de reestructurar el Consell d'Administració, es va decidir un nou format de la publicació i el nomenament de la senyora M. Neus Martí en la direcció. *La Crónica* era una publicació que seguia bastant en la línia política conservadora, tot i que des d'un punt de vista totalment diferent de *Joventut* i, sobretot, de *Juventud*.

La Crónica publicava notícies sobre la vida local i comarcal de Valls i l'Alt Camp, amb diverses seccions. Tal i com afirma Dalmy Gascón, director d'aquesta publicació a partir del 9 de maig de 1986, "aquest setmanari va desaparèixer per motius purament econòmics". Pel que fa al format de *La Crónica*, sempre havia estat Din A-3, però a partir de l'any 1986 va canviar i fou Din A-4, semblava una revista.

9. EL PATI (1983-)

Nom: *El Pati*⁹

Lema o frase que figura a la capçalera: Actualment, "Diari Independent, Català, Comarcal i Democràtic", però abans que fos un diari, el seu lema era: "Setmanari d'Informació de l'Alt Camp".

Línia ideològica: no en té cap.

Periodicitat: diària

Primera publicació: 22 d'abril de 1983

Director: Clotilde Perellada (1983-1990), Imma Martínez (1990-1996) i Joan Plana, actual director

Consell de redacció: Joan Plana, Anna Estallo, Òscar Palau, Montse Godall, Miquel Rosich, Cristina Aluja, Pilar Ribé, Carme Gutiérrez, Maria Josep Albella i Xavier Gistas.

⁹ Aquesta fitxa està basada en les dades d'avui en dia.

Consell d'administració (Hermes Comunicacions, SA): Joan Bosch, David Marca, Joan Ribas, Esteve Vilanova, Jordi Bosch, Joan Vall Clara

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Josep Santesmases, Josep M. Pallàs, Jordi Ferré, Núria Freixes, Francesc Casañas, Núria Ventura, Josep M. Rovira, Josep M. Salvat, Joan Gibert, Pere Altès, entre d'altres.

Sistema d'impressió: El juny de 1990 s'imprimeix en rotativa. Fins aleshores s'imprimia en impremta.

Tallers d'impressió: Hermes Comunicacions, SA

Nombre de subscriptors: 311 subscriptors; divendres: 601.

Nombre habitual de pàgines: diària: 48-56 pàg.; divendres: 88-112 pàg.

Composició: 6 columnes

Seccions: Punt i a Part, Comarques, Publicitat, Punt de Vista, Països Catalans, La Setmana, Esports, Televisió, Espanya-Món, Economia i Apunts

Llengua emprada: català

Tiratge: 3.500 aproximadament

Abast de difusió: Alt Camp, Conca de Barberà, Masllorenç (Baix Penedès) i Vilallonga (Tarragonès)

Lloc de redacció: plaça del Titit, s/n

Adquisició: quioscos de Valls i de la comarca i subscriptors

Preu: 225 pessetes

Preu de subscripció: 225 pessetes

Números especials: Decennals 2001

Format: Din A-4

El mes d'octubre de 1982 es començà a parlar de la possibilitat de crear un setmanari d'informació per a la ciutat i comarca. Els vallencs Joan Batet i Jordi Castells analitzaren la part econòmica i crearen solucions per poder-lo dur endavant.

Així, el 22 d'abril de 1983 va sortir al carrer el primer número del setmanari *El Pati*. Segons, Joan Plana, actual director d'*El Pati*, "el nom del diari prové pel fet que la primera redacció estava ubicada al començament del carrer de la Cort, a tocar mateix de la plaça".

L'abril de 1987 aquest setmanari s'instal·la al carrer de la Cort, número 22. L'any següent per Sant Jordi, coincidint amb el cinquè aniversari del setmanari, s'inaugura la redacció al carrer de la Cort, número 28.

Amb el pas dels anys, concretament, el 29 d'abril del 1989, aquest setmanari començà a ser conegut i a tenir un gran ressò a Valls, així que amplia l'àrea de cobertura informativa fins a la Conca de Barberà. A més a més, el juny de 1990 s'imprimeix per primera vegada en rotativa, ja que fins aleshores s'imprimia en impremta.

Dos anys més tard, el 16 de maig, *El Pati* trasllada la redacció a l'actual seu, plaça Torrent del Titit. El novembre de 1993 la Diputació de Tarragona atorga al setmanari

el premi Ventura Gassol i, el desembre de l'any següent, *El Pati* s'alia amb Hermes Comunicacions, editora del diari *El Punt*.

L'última modificació d'*El Pati*, va tenir lloc el gener de l'any passat, en transformar-se en un diari amb la voluntat de convertir-se en el referent informatiu diari a l'Alt Camp i la Conca. Aquest mateix mes, la Diputació de Barcelona li atorgà per segona vegada el Tasis-Torrent pel col·leccionable: *A Vol d'Ocell*.

11. EL VALLENC (1988-)

Nom: *El Valenc*¹⁰

Subtítol: "Premi Ventura Gassol'94"

Lema o frase que figura a la capçalera: "Setmanari Comarcal d'Informació Independent" (des del 1995)

Línia ideològica: no en té cap.

Periodicitat: setmanal, concretament cada divendres.

Primera publicació: el 15 d'abril de 1988

Director: Carles Magrané, Dalmy Gascón, Elisa Llorac i, actualment, Josep M. Fàbregas

Consell de redacció: Actualment són vuit: Diego González, Ricard Cañellas, Mònica Bonet, Epi Mestre, Elisa Llorac, Marta Martorell, Marta Vila i Àngels Plana.

Consell d'administració: Actualment el configuren tots els caps de secció més el director: Francesc Fàbregas, Carme Anguera (gerent), Marc Lladó (cap de Fotografia), Montserrat Gaia (cap de Publicitat), Diego González (cap d'Economia, Actualitat), Ricard Cañellas (cap de Comarca), Epi Mestre (cap d'Esports) i Dolors Vives (secretària de Redacció).

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Josep M. Carreras, Josep M. Alegret, Joan Mestre, Josep M. Climent, entre d'altres.

Sistema d'impressió: rotativa

Tallers d'impressió: Promicsa, SA

Nombre habitual de pàgines: inicis, 16-20 pàgines; actualment, 120 pàgines setmanals

Composició: Varia segons la pàgina. Podem trobar pàgines de 3 fins a 5 columnes.

Seccions: Actualitat, Economia, Opinió, Esports, Comarca, Cultura, Societat i Escola

Llengua emprada: català

Tiratge: 5.000-6.000 exemplars

Abast de difusió: Valls i comarca

Lloc de redacció: plaça de la Torratxa, s/n

Adquisició: quioscos de Valls i de la comarca, a més a més dels subscriptors

¹⁰ Aquesta fitxa està basada en les dades d'avui en dia.

Preu: 225 pessetes

Números especials: Especial polígon i anuari de tots els anys. A més a més, publica revistes per a diversos pobles, com ara *Creixell Municipal*, *Viu l'Esport*, *Vilaniu*, *Xiu-Xiu*, entre d'altres.

Format: Din A-3

El primer cop que *El Vallenc* surt al carrer és el 14 d'abril de 1988. Segons Josep M. Fàbregas, actual director d'aquest setmanari, “el nom d'*El Vallenc* va sorgir de tots els primers treballadors que el volien crear. Tots en van dir un, però el que volien era un nom que tingués relació amb el producte que feien i en la ciutat de Valls. I com que, antigament, ja hi havia un diari que es deia *El Vallense*, va sorgir el nom de *El Vallenc* i ens va agradar. A més a més, aquest nom té relació amb Valls, i nosaltres volíem que la gent se'l senti molt seu, se sentís molt arrelada a aquest setmanari.”

Pel que fa a la capçalera, es va canviar el 7 d'abril del 1995 i la capçalera actual és amb el rètol vermell i amb el lema: “Setmanari Comarcal d'Informació Independent”. Antigament, el lema era: “Setmanari Comarcal d'Informació”.

El Vallenc és un setmanari bicomarcal, ja que també publica notícies de la Conca de Barberà. Els quatre primers números d'aquest setmanari es van imprimir a la Impremta Castells, els quals anaven sense numeració. “Se'n van editar tan pocs perquè no es donava l'abast i nosaltres necessitàvem la rotativa, ja que ho imprimeix tot de cop, llavors vam anar al *Diari de Tarragona* on durant dos anys el vam imprimir allí. Però, com que la rotativa del *Diari de Tarragona* era molt vella, *El Vallenc* es va haver d'imprimir durant set anys a Barcelona fins que la fàbrica on aleshores s'imprimia es va tancar. Llavors vam tornar als orígens, al *Diari de Tarragona*, el qual ja s'havia professionalitzat molt, que és on actualment s'imprimeix” —comenta Fàbregas.

El lloc de redacció va canviar al llarg dels anys. Primer, la redacció era al carrer de la Carnisseria. “Era un local sense llum” —afirma Josep M. Fàbregas. Després es traslladà al carrer de la Cort, número 1 i, finalment, des de fa uns quatre anys es troba a la plaça de la Torratxa, s/n.

El 1994 *El Vallenc* va rebre el premi al millor setmanari. Aquest setmanari també fa una altra publicació que porta per títol *El Vallenc a l'Escola*; és una publicació gratuïta i s'hi poden trobar totes les notícies que tenen lloc a les escoles de la nostra ciutat.

II. CULTURA

Nom: *Cultura*¹¹

Lema o frase que figura a la capçalera: AAEET (Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball)¹²

¹¹ Aquesta fitxa està basada en les dades d'avui en dia.

¹² Mireu l'annex I.

Línia ideològica: informació local i de la vida de l'entitat AAEET

Periodicitat: mensual

Primera publicació: 15 de desembre de 1928

Números apareguts en total: Dels anys 1928 fins el 1938, van aparèixer un total de 103 números publicats, i des de l'any 1945 fins avui en dia, han aparegut 613 números.

Edita: Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball

Director: Àngel Ramon Torres, president de l'AAEET

Consell d'administració: tota la Junta de l'AAEET

Col·laboradors, amb el nom dels més coneguts: Pere Altès, Josep M. Freixes, Miquel Trenchs, Xavier Salat, Pere Català Roca, Núria Ventura, Joan Jofre, Francesc Domènech, Joan Serafini, entre d'altres.

Sistema d'impressió: òfset

Tallers d'impressió: Gràfiques Moncunill, SL

Nombre de subscriptors: 900 subscriptors, aproximadament

Nombre habitual de pàgines: 48 pàg.

Composició: 3 columnes

Seccions: Reportatge, Entrevista, Noticiari, Meteorologia, Ressenyes Culturals (com ara: llibres, exposicions, cinema, música...), Medi Ambient, Cuina, La Vida de l'Entitat AAEET..., a més a més d'alguns articles d'opinió

Llengua emprada: català

Tiratge: 1.000 aproximadament

Abast de difusió: únicament a Valls

Lloc de redacció: Imatge-9, SL

Adquisició: És una revista només per als subscriptors i tots els membres de l'AAEET. No es pot comprar.

Números especials: Festes Decennals 2001

Format: Din A-4

Per primera vegada l'any 1928 surt al carrer la revista *Cultura* i es continuà publicant fins a finals de l'any 1938, en què va desaparèixer a causa de l'arribada de la Guerra Civil. L'any 1945 tornà a aparèixer promogut per un grup de joves vallencs que creien en la continuïtat de la revista. Es va sol·licitar a l'alcalde de la ciutat, llavors Josep M. Fàbregas, que demanés el permís corresponent a Madrid, tot i que no va ser concedit fins el mes de juliol de 1945. El març del mateix any *Cultura* començà a sortir sota la responsabilitat de l'alcalde, que entrà com a director.

El febrer de 1962, Fàbregas deixà la direcció, el substituï Jaume Agudé i Sordé, però no per gaire temps, ja que va ser nomenat director de l'Escola de Mestria i va decidir abandonar la direcció de *Cultura*. Des d'aleshores, la direcció va caure en mans de Pere Altès i Serra. Actualment, el president d'aquesta revista és Àngel Ramon Torres.

La revista *Cultura* és una de les publicacions més antigues de Catalunya que es mantenen actives i fou reconeguda i guardonada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya l'any 1984.

De la primera època de la revista *Cultura*, en van sortir cent tres números íntegrament en català. La publicació fou interrompuda el mes de novembre de 1938 a causa dels esdeveniments de la Guerra Civil.

La segona època de *Cultura* es va iniciar l'any 1945, posant el marcadore a zero i, com passà en totes les altres publicacions de l'època, fent servir el castellà com a llengua vehicular.

En el decurs de la seva existència, *Cultura* ha passat de ser el modest butlletí de l'Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball (AAEET) a ser una revista d'interès general d'aparició mensual i que tracta temes vistos des d'un vessant vallenc.

El desembre de 1999 es commemorà la publicació del número 600 de la segona època de *Cultura* i s'aprofità l'ocasió per fer un canvi d'imatge de la revista, sobretot pel que fa al tipus de lletra emprada i a la maquetació de les pàgines, però respectant-ne els continguts.

Conclusions

“La premsa de la ciutat de Valls al segle XX” ha estat un treball molt interessant i agradable de realitzar. Poder veure i tocar totes les publicacions que hi havia antigament, com eren, com han evolucionat, quines diferències hi ha amb les d'avui en dia, la seva ideologia, quin preu tenien... ha estat tota una aventura. Penso que ha estat un treball que m'ha fet sentir més arrelada a la nostra ciutat, m'ha fet sentir més vallenc.

Aquest estudi de la premsa ha estat un veritable treball de recerca. A l'hora de plantejar-me el tema, després d'haver-ne descartat molts altres també relacionats amb Valls, ja sabia amb quin problema m'hauria d'enfrontar: trobar totes les col·leccions dels diaris i remuntar-me en tota la seva història. Per aquest mateix motiu, he hagut de visitar tots els arxius on es conserven la majoria de les publicacions del segle XX.

Les principals dificultats que m'he trobat mentre comentava els setmanaris han estat, en primer lloc, els directors. En moltes publicacions, sobretot les del primer terç del segle XX, no figura enlloc qui era el director; per altra banda, en aquestes primeres publicacions no consta en cap moment qui eren els redactors, sinó que només es pot trobar, en la capçalera de la publicació, el lloc de redacció i d'administració, la majoria de vegades en el mateix carrer i número. Un altre problema que m'he trobat és saber els preus dels periòdics i el tiratge, perquè en

molts només hi ha el preu de subscripció, sense esmentar el preu d'un número sol, també n'hi ha algun, com per exemple *Lluita*, que no té cap preu.

El problema que qualifico com a de més dificultat, però, és trobar totes les col·leccions senceres dels setmanaris que havia de comentar, perquè hi ha publicacions de les quals no se'n conserven tots els números; per tant, no he pogut esbrinar quina va ser-ne l'última publicació, ni els números apareguts en total. Per altra banda, cal destacar que m'ha estat molt més fàcil comentar les publicacions actuals, ja que només ha calgut localitzar el seu director i fer-li una entrevista.

En les publicacions que actualment encara existeixen, he cregut que era més precís i convenient que la fitxa que he utilitzat a l'hora de comentar-los es basés en les dades d'avui en dia, tot i que he fet una mica d'esment de com i quines modificacions han sofert.

Aquest treball m'ha servit, a més a més, per descobrir la premsa que hi havia a Valls, per saber l'origen i l'evolució de les impremtes i quins són els sistemes d'impressió més utilitzats en els nostres dies; tema que desconeixia. Un cop redactat el treball i amb l'ajuda de fotografies, puc veure com han arribat a evolucionar aquestes màquines, sobretot a l'hora d'imprimir escrits, ja que les impremtes actuals permeten una quantitat de tiratge molt superior que les que hi havia abans.

En conclusió, tot i les dificultats que m'he trobat durant la realització d'aquest treball, he de reconèixer que m'ha agradat, m'ha servit per aprendre i conèixer moltes coses relacionades amb el món periodístic i de la impremta, i penso que m'han estat de gran utilitat.

Finalment, m'agradaria agrair l'assessorament rebut en tot moment per part de la tutora d'aquest treball, la professora Teresa Jové.

Vull també donar les gràcies a totes aquelles persones que d'alguna manera han fet possible la realització d'aquest treball:

Josep M. Fàbregas

Joan Plana

Anna Herrero

Dalmy Gascón

Joan Papell

Pere Altès

CULTURA

Portantveu de l'Associació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball

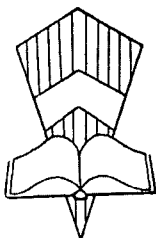
Adherida a la Federació d'Associacions d'Alumnes i ex-
alumnes de les Escoles del Treball i Similars de Catalunya

Dels treballs signats en són responsables llurs autors

Any X

Valls, Desembre i Gener del 1937-38

Núm. 98

CULTURA

ÓRGANO DE LA ESCUELA ELEMENTAL DE TRABAJO Y
PORTAVOZ DE SU ASOCIACION DE ALUMNOS Y EX-ALUMNOS

Año XVII - 2.ª Epoca - Valls, Septiembre 1945 - Núm. 7

CULTURA

Segunda época

Año XXXVI

Depósito legal T. 134 - 1958

*Organo de la Asociación de Alumnos y Ex alumnos de la Escuela de Maestría Industrial
Valls, abril de 1964*

Número 217

CULTURA

VALLS, DICIEMBRE 1973

CULTURA

VALLS, SETEMBRE 1985

cultura

núm. 597

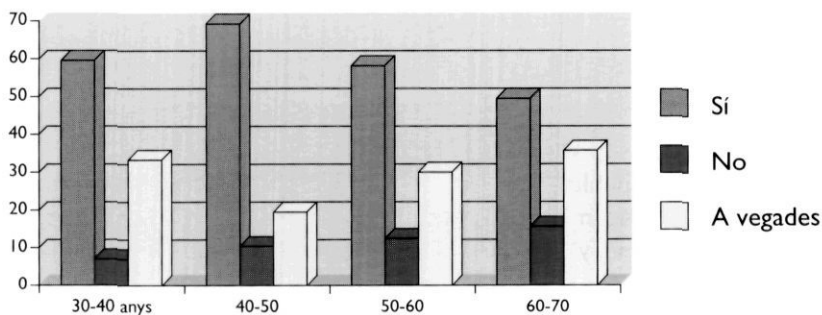
AAEET • Valls, agost-setembre de 1999

Successives capçaleres de la revista Cultura

Annexos

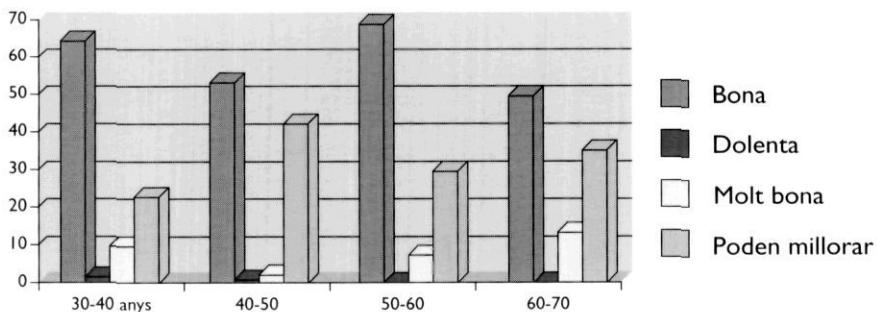
ANNEX I: ENQUESTA

El gràfic que veurem a continuació és el resultat de la pregunta: "Compra habitualment algun diari? (*El Vallenc* o *El Pati*).". Aquest gràfic està classificat per ordre dels anys de la persona a qui vaig fer l'enquesta.

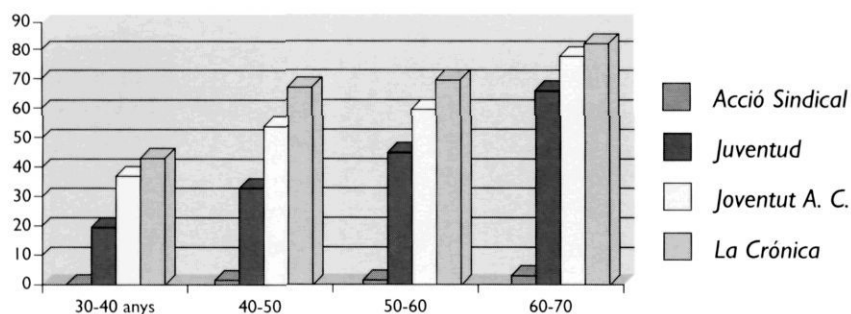
El resultat d'aquest gràfic és que les persones que compren més els diaris són les de 40-50 anys, i les que en compren menys són aquelles que tenen entre 60 i 70 anys.

Segona pregunta: "Quina opinió té dels diaris que actualment es publiquen a Valls?"

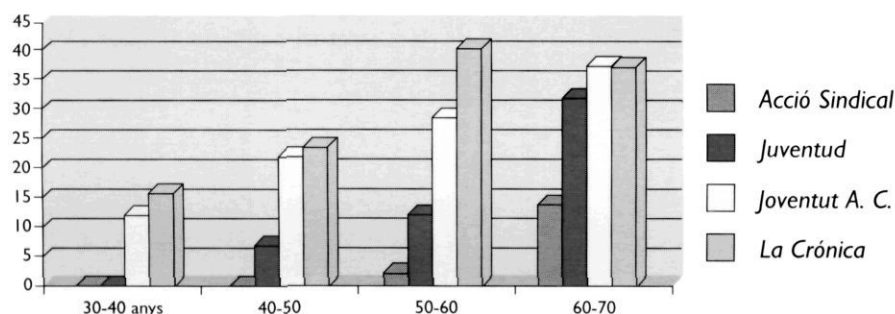
En aquest segon gràfic podem veure que en totes les edats predomina l'opció que els diaris que es publiquen actualment és bona. Però, per altra banda, també predomina l'opció que es podrien millorar.

La tercera pregunta de l'enquesta és: "Dels següents setmanaris que a continuació anomenarem, en recorda algun?"

Com podem veure, la publicació que més recorden els ciutadans valencs és *La Crónica de l'Alt Camp*, seguidament de *La Joventut de l'Alt Camp*. Per altra banda, el setmanari que recorden menys els valencs és *Acció Sindical*, ja que es publicava fa molts anys.

La quarta i última pregunta de l'enquesta és: "Compraven algun dels diaris esmentats anteriorment?"

En aquesta última pregunta, es pot observar que la publicació que més compraven els valencs és *La Crónica de l'Alt Camp*. A més a més, es veu molt ben reflectit, segons les edats, quin era el setmanari predominant. Així, entre els valencs de 60 i 70 anys, podem veure com *Juventud*, *Joventut de l'Alt Camp* i *La Crónica de l'Alt Camp* es compraven molt més, en comparació als valencs d'entre 30 i 50 anys.

ANNEX 2: PUBLICACIONS DE VALLS

NOM PUBLICACIÓ	ANY	PERIODICITAT	LENGUA
<i>El Joven Vallense</i>	1868	Setmanari	Castellà
<i>El Tejedor</i>	1871-72	Quinzenal	Castellà
<i>Diario de Valls</i>	1878-79	Trisetmanari	Castellà
<i>Diario Vallense</i>	1878-79	Trisetmanari	Castellà
<i>La Pàtria Catalana</i>	1880-81	Setmanari	Català
<i>Valls-Vilanova-Barcelona</i>	1883	Número únic	Català
<i>El Eco de Valls</i>	1883-91	Bisetmanari	Castellà
<i>Lo Marfull</i>	1884	Setmanari	Català
<i>La Veu de la Comarca</i>	1885-87	Setmanari	Català
<i>El Democrático</i>	1886	Setmanari	Castellà
<i>El Imparcial</i>	1887-89	Setmanari	Castellà
<i>El Anunciador Vallense</i>	1891	Setmanari	Castellà
<i>El Defensor de Valls</i>	1892	Mensual	Castellà
<i>El Porvenir Obrero</i>	1892	Setmanal	Castellà
<i>El Distrito</i>	1893	Setmanal	Castellà
<i>La Razón</i>	1893	Setmanal	Castellà
<i>La Zarzuela</i>	1893	_____	_____
<i>El Progreso Vallense</i>	1893-04	Setmanari	Castellà
<i>La Actualidad</i>	1896-03	Trisetmanari	Castellà
<i>Valls Moderno</i>	1899	Setmanal	Castellà
<i>El Porvenir</i>	1899-08	Setmanari	Bilingüe
<i>El Trabajo</i>	1901	Setmanari	Castellà
<i>El Francolí</i>	1903	Desenal	Català
<i>El Sastre</i>	1903	Semestral	Català
<i>El Campo</i>	1903	Quinzenal	Castellà
<i>La Crónica de Valls</i>	1905-36	Setmanari	Bilingüe
<i>Autonomia</i>	1906	Setmanari	Bilingüe
<i>La Veritat</i>	1907-16	Setmanari	Català
<i>L'Escut de Valls</i>	1908-12	Setmanari	Català
<i>Almanaque de Valls</i>	1908	Anual	Bilingüe
<i>Autonomia</i>	1908	_____	_____
<i>L'Esbart de Valls</i>	1909	_____	_____
<i>Gremial</i>	1912	Mensual	Català
<i>Pàtria</i>	1912-25	Setmanari	Català
<i>La Voz del Campesino</i>	1913	Bimensual	Castellà
<i>Ciudadania</i>	1914	Quinzenal	Castellà
<i>La Voz de Valls</i>	1915-18	Setmanari	Castellà
<i>La Vergella</i>	1917	Quinzenal	Català

NOM PUBLICACIÓ	ANY	PERIODICITAT	LLENGUA
Estel Marià	1918-32	Mensual	Català
Boletín de la Cámara de Comercio de Valls	1918-31	Irregular	Bilingüe
L'Escola	1918-21	Mensual	Bilingüe
Juventut	1919-36	Bisetmanari	Català
Renovación	1920	Setmanari	Bilingüe
Guia Catalana de Ferrocarrils	1923-31	Mensual	Català
Acció Comarcal	1925-31	Setmanari	Català
Cultura	1928-38	Mensual	Bil.-català
Prometheus	1929	Setmanari	Català
Lluita	1931-33	Setmanari	Català
El Temps	1931-34	Setmanari	Català
Treball	1933-38	Setmanari	Català
Endavant	1935	Quinzenal	Català
Butlletí CEDA	1935	Irregular	Català
Acció Sindical	1936-38	Setmanari	Castellà
Cultura	1945	Mensual	Bil.-català
Juventut de l'Alt Camp	1971-83	Setmanari	Bilingüe
La Nàpia	1981-83	Trimestral	Català
El Pati	1983	Setmanari	Català
Quaderns de Vilaniu	1982	Semestral	Català
La Crónica de l'Alt Camp	1983	Setmanari	Bilingüe
El Vallenc	1988	Setmanari	Català

Bibliografia

- AMENÓS I COS, Ramon; i altres (1986): *Panoràmica Vallenca Contemporània*, Institut d'Estudis Vallencs, Valls. (Impremta Castells, SA)
- ANGUERA, Pere; i altres (1996): *La premsa a la província de Tarragona durant la Segona República 1932-1936*. Diputació de Tarragona, Reus.
- BALLESTER I ARTIGUET, Teresa (1993): *La premsa a la Marina Alta (1840-1990)*, Institut de Cultura Juan Gil-labert, Ajuntament de Dènia.
- FIGUERES, Josep M. (1989): *La premsa catalana*, Col·lecció Nissaga, núm. 9, Barcelona.
- Gran enciclopèdia catalana*. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1993.
- Gran Larousse català*. Editorial Planeta - Edicions 62, Barcelona, 1990.
- MIRALPEIX I BALLÚS, Concepció (1981): *La premsa de la ciutat de Vic al segle XIX*. Generalitat de Catalunya, Barcelona.

- Nova enciclopèdia temàtica*. Editorial Planeta, Barcelona, vol. 7 (Tecnologia), 1991.
- PRATS, Joaquim (2000): *Història*. Editorial Barcanova SA, Barcelona.
- PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan (1995): *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. Columna Edicions, Barcelona.
- SERAROLS, Jordi (1999): *Treball de recerca*. Castellnou Edicions, Barcelona.
- VIRGILI I SANROMÀ, Josep (1980): *Tarragona i la seva premsa (1900-1980)*. Edicions de l'Hemeroteca de la Caixa d'Estalvis de la Província, Tarragona.
- VIVES I BRESCÓ, M. Joana (1987): *La premsa de Valls al segle XIX*. Institut d'Estudis Vallencs, Valls. (Gràfiques Moncunill, SAL)

També he consultat diversos números de totes les publicacions vallenques del segle XX que es conserven a:

- L'Arxiu Històric Comarcal de Valls. S'hi poden trobar la major part de les publicacions d'aquest darrer segle, com per exemple: *El Porvenir*, *La Crónica de Valls*, *Joventut*, *Lluita*, *Acció Sindical*, *Juventud*, *La Joventut de l'Alt Camp*, *La Crónica de l'Alt Camp*, entre d'altres.
- L'Institut d'Estudis Vallencs. Servei de microfilm. S'hi conserven la major part de les publicacions que he comentat.